

På de skäl, som af Kongl. jernvägskomitén och i öfrigt blifvit anförda, förslår och hemställer jag vördsammast

att Riksdagen såsom understöd utan återbetalningsskyldighet ville åt jernvägen Lingham—Åtvidaberg—Westervik bevilja statsbidrag till ett belopp af 970,000 R:dr, utgörande en fjerdedel af ungefärliga anläggningskostnaden, och på de vilkor i öfrigt som för s. k. sekundär-banor kunna blifva fastställda.

Stockholm den 27 Januari 1871.

Carl Fr. Tengler.

N:o 74.

Af Herr Johan Jönsson: Om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, att Rikets Ständers beslut rörande allmänna dagsverksskyldighetens upphörande måtte utsträckas till vissa, ännu hofveriskyldiga hemman i Skåne.

Uti underdånig skrifvelse den 13 April sistlidet år har Riksdagen anhållit: "att Kongl. Maj:t behagade vidtaga sådana åtgärder, att Rikets Ständers beslut om dagsverksskyldighetens allmänna upphörande måtte komma till tillämpning äfven beträffande innehafvare af s. k. hästhemman i Skåne, och att Kongl. Maj:t täcktes låta uppgöra och till Riksdagen afgifva förslag om den ersättning, som för sådant fall må vara erforderlig, derest icke rättigheten att disponera de ifrågavarande dagsverkena finnes kunna upphöra vid ombyten af boställsinnehafvare". Enligt ordalydelsen af denna underdåniga skrifvelse lär det hafva varit Riksdagens mening, att den innehafvare af s. k. hästhemman, på grund af 5:te punkten i Kongl. reglementet den 7 November 1695, åliggande skyldigheten att emot, efter nuvarande arbetsvärde, särdeles låg betalning utgöra dagsverken till militieboställe skulle upphöra och den derigenom för boställshafvaren uppkommande förlust honom af statskassan ersättas.

Det torde icke böra nekas, att ju denna de s. k. hästhemmanen åliggande arbetsskyldigheten är af fullkomligt enahanda art med den arbetsskyldighet, hvilken till skånska kungsgårdar utgöres af dem tillslagna arbetshemman, enär såväl den förra som den senare arbetsskyldigheten uppkommit genom förvandling af

hemmansränta till arbete. Det är ingalunda förhållandet, såsom förra Riksdagen synes hafva föreställt sig, att de s. k. hästhemmanen befinna sig, för hvad arbetskyldigheten angår, i en särskild kategori. Ett s. k. fördelshemman kan lika väl som ett s. k. hästhemman någon gång vara underkastadt skyldighet att utgöra dagsverken in natura på grund af förbemälda Kongl. reglementet af den 7 November 1695, "hvarefter officerare och rusthållare samt allmogen i Skåne vid de milisen anslagna hemmans häfd och nyttjande sig skola regulera och rätta". Och ett s. k. hästhemman kan lika väl som ett s. k. fördelshemman vara s. k. arbets- eller hofverihemman under kungsgård eller militieboställe, i hvilket fall arbetet utgöres i enlighet med särskildt nädigst fastställt arbetskontrakt med syftemål "att", såsom det heter, "reglera det arbete, som till gårdens bruk är af nöden, samt derå efter samma fundament och beräkningssätt, som vid indelningskommissionen år 1688 blifvit följdt, till afkortning på räntan utsätta det värde, som för arbetet kan belöpa". Uti boställshandlingar förekomma derföre stundom de fyra olika benämningarne: kronoskattefordelshemman, kronoskattearbetsfordelshemman, kronoskattehästhemman och kronoskattearbetshästhemman. Det är lätt att öfvertyga sig om, att vederbörlande kommissioner och auktoriteter, hvilka reglerade hemmanens under milisen arbetsskyldighet till kungsgårdar och boställen, sökte göra det på ett sådant sätt, att det större eller mindre arbete, hemmansinnehafvaren in natura utgjorde, motsvarades i värde af den betalning derför eller s. k. arbetspenning, som han erhöll genom afkortning på räntan. Under tidens lopp har arbetets ökade värde gjort den hemman i Skåne påliggande arbetsskyldighet in natura till en tung börda, tryckande desto hårdare, ju större del af hemmanet åsatta räntan är i arbete förvandlad. Jemförom tvänne till en kungsgård anslagna hemman, hvardera om ett mantal, af hvilka det ena är kronoskattearbetsfordelshemman och det andra kronoskattehästhemman. Det förra hemmanet gör så mycket arbete om året som motsvarar två hela hofverier, hvilket arbete, förvandladt i penningar, efter nuvarande arbetspris, utgör

40 mils äcka	40: —
76 körslor efter markegång å 3 R:dr	228: —
230 dagsverken efter markegång å 85 öre	195: 50.

Summa R:mt R:dr 463: 50;

och det belopp, hvarmed detta arbete genom räntaafkortning godtgöres, uppgår icke till mera än 11 R:dr R:mt s. k. arbetspenningar. Det senare hemmanet utgör, på grund af Kongl. reglementet den 7 November 1695, årligen 6 öke- och 12 drängedagsverken, motsvarande efter markegångspris 28 R:dr 20 öre R:mt, hvarför godtgöres genom afkortning på räntan 8 öre silfvermynt för hvarje öke- och 4 öre R:mt för hvarje drängedagsverke eller tillsammans 1 R:dr 50 öre R:mt. Således öfverstiger värdet af arbetet betalningen derför med 452 R:dr 50 öre R:mt för kronoskattearbetsfordelshemmanet, men blott med 26 R:dr 70 öre R:mt för kronoskattehästhemmanet. Stundom kunna tvänne så olika betungade hemman tillhöra en och samma by och båda vara i indelningsverket upptagna för hästhemman. Äfven om innehafvare af hofverihemman skulle, vid ombyte af kungsgårdens brukare, med anledning af Kongl. brefvet den 8 September 1854 kunna vinna befrielse från hofveriskyldighetens utgörande in natura emot erläggande af kontant årlig afgäld till blott vid pass en tredjedel af det belopp, hvartill arbetet efter markegång kan beräknas uppgå, blifver han dock naturligtvis ojemförligt mera betungad än innehafvare af hemman med dagsverksskyldighet enligt Kongl. reglementet den 7 November

vember 1695. Att vid sådant förhållande efterskänka den arbetsskyldighet, Kongl. reglementet den 7 November 1695 bestämmer, utan att på samma gång efterskänka den betydligt tyngre arbetsskyldighet, som, enligt särskilda nädigst fastställda arbetskontrakter, så länge tryckt och ännu åligger hofverihemman, är ju rent af en orimlighet.

Jag får derföre föreslå, att Riksdagen uti underdånig skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:t behagade vidtaga sådana åtgärder, att Rikets Ständers beslut om dagsverksskyldighetens allmänna upphörande måtte komma till tillämpning afven beträffande innehafvarne af de hemman i Skåne, hvilka utgöra hofveri till kungsgårdar eller militieboställen i Christianstads och Malmöhus län, och att Kongl. Maj:t täcktes låta uppgöra och till Riksdagen afgifva förslag om den ersättning, som för sådant fall må vara erforderlig, derest icke rättigheten att disponera ifrågarvarande hofverier finnes kunna upphöra vid ombyten af kungsgårdarnes eller bostälernas innehafvare.

Stockholm den 27 Januari 1871.

Johan Jönsson.

N:o 75.

Af Herr Pehr Tjernlund: Om dödsstraffets upphäfvande och utarbetande af förslag till de ändringar i strafflagen som påkallas af nämnda straffarts upphörande.

Då jag går att åter upptaga en fråga, som vid flera riksdagar förevarit och som, enligt min tanke, icke bör eller kan falla, nemligen den om dödsstraffets afskaffande, torde det tillåtas mig att fästa uppmärksamheten på några af de skäl reservanterna emot 1868 års Lag-Utskotts betänkande N: 4 anförde till grund för det afslag man lyckades åvägabringa inom Riksdagen.

En reservant yttrar: På ena sidan stå förfäktarne af humanitetens och civilisationens anspråk, ifrande med öfvertygelsens värme för uttagandet af sista steget på en bana — straffmildringens — som brottmålslagstiftningens historia ovedersägligen anvisar, som mildare seder sedan århundraden tillbaka förmått statsmakterna att beträda, och som medgifvandet, för så vidt den hittills blifvit i de flesta länder beträdd, enligt brottmålsstatistikens vitsord icke visat sig vara för samhället vådlig. Således erkänner reservanten, att en mildare lagstiftning i detta fall icke är vådlig, men straxt derefter framdrager han tvänne exempel, visande att folket, den utan all jämförelse stora allmänheten till viss grad vore uppskakad